

Кафедра географії та туризму
Földrajz és Turizmus Tanszék

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ / MÓDSZERTANI UTMUTATÓ

до самостійних робіт (для студентів заочної форми навчання) / önálló munkához
(levelezős hallgatók részére)

ТУРИСТИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО / TURISZTIKAI HONISMERET

(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

Перший (бакалаврський) / Alapképzés (BA)

(ступінь вищої освіти / felsőoktatás szintje)

24 Сфера обслуговування, спеціальність: 242 Туризм і рекреація

24 Szolgáltatási szféra / 242 Turizmus és rekreáció

Освітня програма/ Képzési program: Туризм / Turizmus

Розробник методичних вказівок / Összeállította:

Торпоі Й.Й. / Tarpai József, PhD

к.г.н., доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту

імені Ференца Ракоці II

Берегове / Beregszász

2024 р. / 2024

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета дисципліни:

Формування у студентів фахового розуміння регіональних особливостей туристичної пропозиції України.

Завдання предмету:

Методичне: передати студентам ті знання, які допоможуть їм всебічно вивчити туристично-рекреаційного потенціалу країни та Закарпаття.

Знання: надати загальне уявлення про можливості, які існують у сфері туризму в країні та зокрема на Закарпатті, ознайомити з історією, географічними особливостями, туристичними ресурсами, політичною та соціальною ситуацією, проблемами розвитку туризму.

Місце дисципліни в навчальному процесі: Туристичне краєзнавство є нормативним предметом, вивчення якого є обов'язковим для студентів першого бакалаврського рівня освітньої програми «Туризм».

1. RÖVID ISMERTETŐ

A tantárgy célja:

A hallgatók szakmai ismereteinek kialakítása Ukrajna turisztikai kínálatának regionális sajátosságairól.

A tantárgy feladatai:

Módszertani: átadni a hallgatóknak azokat az ismereteket, amelyek segítségével átfogóan tanulmányozhatják az ország és Kárpátalja turisztikai és rekreációs potenciálját.

Ismereti: általános képet adni az ország és azon belül is Kárpátalja turizmusában rejlő lehetőségekről, bemutatni a turizmusfejlesztés történetét, földrajzi adottságait, turisztikai erőforrásait, politikai és társadalmi helyzetét, problémáit.

A tantárgy helye az oktatási folyamatban:

A turisztikai honismeret normatív tantárgy, melynek elsajátítása a Turizmus szak alapképzésben részt vevő hallgatók számára kötelező.

Самостійна робота / Önálló munka

№	Назва теми/ A téma címe	Кількість годин / Óraszám
1.	Сутність туристського краєзнавства / A turisztikai honismeret lényege	18
2.	Природні краєзнавчо-туристичні ресурси України / Ukrajna természeti-honismereti erőforrásai	18
3.	Історико-культурна спадщина України та її використання в туристичній діяльності / Ukrajna történeti-kulturális öröksége és annak turisztikai hasznosítása	18
4.	Курортні ресурси України / Ukrajna üdülőhelyi erőforrásai	18
5.	Комплексна характеристика Закарпатської області / Kárpátalja komplex jellemzése	14
6.	Природні та курортні ресурси Закарпаття / Kárpátalja természeti- és üdülőhelyi erőforrásai	18
7.	Історико-культурні ресурси Закарпаття / Kárpátalja történeti-kulturális erőforrásai	18
8.	Етнографічна палітра Закарпатської області як туристичний потенціал / Kárpátalja megye néprajzi sokszínűsége, mint idegenforgalmi potenciál	18
	Разом / Összesen	140

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ /

TÉMAK A HALLGATÓK ÖNÁLLÓ FELKÉSZÜLÉSHEZ:

A turisztikai honismeret lényege / Сутність туристського краєзнавства

Témakörök / Перелік тем:

- A turisztikai honismeret fogalma / Поняття туристського краєзнавства
- A turisztikai honismeret helye a tudománok rendszerében / Місце науки «Туристичне краєзнавство» в системі наук
- A turisztikai honismeret feladata, módszerei és tárgya / Завдання, методи та предмет, туристського краєзнавства
- A turisztikai honismeret funkciói és szervezeti formái / Функції та форми організації краєзнавчої діяльності

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Hogyan határozható meg a honismeret fogalma? / Як можна визначити поняття краєзнавства?
2. A honismeret milyen irányzatai ismeretesek? / Які напрями краєзнавства відомі?
3. Hogyan határozható meg a turisztikai honismeret fogalma? / Як можна визначити поняття туристичного краєзнавства?
4. Milyen turisztikai régiókra osztható fel Ukrajna? / На які туристичні регіони можна розподілити Україну?
5. Hová helyezhető a turisztikai honismeret, mint tudomány, a tudományok rendszerében? Яке місце займає наука «Туристичне краєзнавство» в системі наук?
6. Melyek a turisztikai honismeret, mint tudomány fő feladatai? / Які основні завдання Туристичного краєзнавства як науки?
7. Miben rejlik a turisztikai honismeret tudományos, gyakorlati, oktatási, nevelési jelentősége? / У чому полягає наукове, практичне, освітньо-пізнавальне, виховне значення науки «Туристичне краєзнавство»?
8. Miben rejlik a turisztikai honismeret fő feladata? / У чому полягає основне завдання туристичного краєзнавства?

9. Mi képezi a turisztikai honismeret tárgyát, kutatási módszereit? / Що таке предмет і методи дослідження туристського краєзнавства?
10. Melyek a turisztikai honismeret jellemző objektumai? / Які є характерними об'єктами туристичного краєзнавства?
11. Melyek a turisztikai honismeret fő funkciói? / Які є головними функціями туристичного краєзнавства?
12. Melyek a honismeret szerveződési formái? / Які є організаційними формами краєзнавства?

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Доценко А.І. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібний/ Доценко А.І. - К.: Університет 'Україна', 2021.

Панкова Є. В.: Туристичне краєзнавство. Навч. посіб. Київ : Алтерпрес, 2009 – 352 с.

Петранівський, В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський ; Заставний Ф.Д., ред. - 2-ге вид., випр. - К. : Знання, 2008. - 575 с. : іл.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Ukrajna természeti-honismereti erőforrásai / Природні краєзнавчо-туристичні ресурси України

Témakörök / Перелік тем:

- A természeti környezetben zajló rekreáció tudományos lényege és társadalmi jelentősége / Наукова сутність та суспільне значення рекреації у природному середовищі
- Ukrajna természeti honismereti-turisztikai erőforrásainak potenciálja/ Потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів України
- Ukrajna állami természetvédelmi alapja, objektumainak osztályozása / Поняття державного природно-заповідного фонду України, класифікація його об'єктів

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Milyen kapcsolatban áll egymással a honismeret és a rekreációs természethasználat? / Який зв'язок між краєзнавством та рекреаційним природокористуванням?
2. A rekreációs természethasználat mely jellegzetességeit különböztethetjük meg? / Які специфічні ознаки рекреаційного природокористування можна відокремити?
3. Melyek a rekreációs természethasználat alapvető funkciói? / Які є основними функціями рекреаційного природокористування?
4. Hogyan kapcsolódik egymáshoz a fenntartható fejlődés és a turizmus fogalma? / Як пов'язані поняття сталого розвитку та туризму?
5. Melyek Ukrajna fontosabb természeti honismereti-turisztikai erőforrásai? / Які найважливіші природні туристично-краєзнавчі ресурси України?
6. Hogyan határozható meg Ukrajna állami természetvédelmi alapjának fogalma, illetve hogyan lehet osztályozni objektumait? / Як можна визначити поняття державного природно-заповідного фонду України, і як можна класифікувати його об'єктів?
7. A rezervátumok és természetvédelmi területek mely problémái emelhetők ki? / Які проблеми природних заказників й заповідників можна відокремити?
8. Miért fontos a természeti adottságok turisztikai hasznosítása? / Чому туристичне використання природних ресурсів є важливим?

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Доценко А.І. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібний/ Доценко А.І. - К.: Університет 'Україна', 2021.

Панкова Є. В.: Туристичне краєзнавство. Навч. посіб. Київ : Алтерпрес, 2009 – 352 с.

Петранівський, В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський ; Заставний Ф.Д., ред. - 2-ге вид., випр. - К. : Знання, 2008. - 575 с. : іл.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Природні лікувальні ресурси: абетка користувача: інформаційно-аналітичний довідник / за заг. ред. Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М., Кисилевської А. Ю.: Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України». — «Поліграф»: Одеса, 2021. — 76 с.

Horváth Z.: Bakancsra fel! Túralehetőségek Kárpátalján. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Beregszász, 2024.

Tarpai J.: *Kárpátalja turizmusának természeti alapjai*. In: Geográfia-2010-Pécs, VII. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia.

Ukrajna történeti-kulturális öröksége és annak turisztikai hasznosítása / Історико-культурна спадщина України та її використання в туристичній діяльності

Témakörök / Перелік тем:

- Ukrajna történeti-kulturális erőforrásai: fogalom, besorolás / Історико-культурні туристські ресурси: сутність, класифікація
- Ukrajna történeti-kulturális potenciáljának általános jellemzése / Загальна характеристика історико-культурного потенціалу України
- Ukrajna az UNESCO Világörökség listáján szereplő történeti-kulturális objektumai / Історико-культурні об'єкти України включені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
- A műemlékvédelem helyzete / Стан пам'яткоохоронної справи
- Ukrajna 7 csodája és a Turista érmek / «7 чудес України» та «Туристичні марки»

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Milyen objektumok sorolhatók a történeti-kulturális erőforrásokhoz? / Яких об'єктів можна віднести до історико-культурних ресурсів?
2. Mi a kulturális örökség jelentősége? / Яке значення має культурна спадщина?
3. Hogyan jellemezhető Ukrajna történeti-kulturális potenciálja? / Як можна охарактеризувати історико-культурного потенціалу України?
4. Ukrajna mely történeti-kulturális objektumai szerepelnek az UNESCO Világörökség listáján? / Які історико-культурні об'єкти України включені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?
5. Hogyan jellemezhető a műemlékvédelem helyzete Ukrajnában? / Як можна охарактеризувати стан пам'яткоохоронної справи в Україні?
6. A történelmi-építészeti örökség objektumainak állami nyilvántartása és védelme Ukrajnában / Державний облік та охорона об'єктів історико-архітектурної спадщини в Україні

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Доценко А.І. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібний/ Доценко А.І. - К.: Університет 'Україна', 2021.

Панкова Є. В.: Туристичне краєзнавство. Навч. посіб. Київ : Алтерпрес, 2009 – 352 с.

Петранівський, В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський ; Заставний Ф.Д., ред. - 2-ге вид., випр. - К. : Знання, 2008. - 575 с. : іл.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Природні лікувальні ресурси: абетка користувача: інформаційно-аналітичний довідник / за заг. ред. Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М., Кисилевської А. Ю.: Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України». — «Поліграф»: Одеса, 2021. — 76 с.

Ukrajna üdülőhelyi erőforrásai / Курортні ресурси України

Témakörök / Перелік тем:

- Ukrajna üdülőhelyeinek besorolása / Класифікація курортів України
- Ukrajna természetgyógyászati erőforrásai / Природно-лікувальні ресурси України

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Hogyan sorolhatók be Ukrajna üdülőhelyei? / Як можна класифікувати курортів України?
2. Milyen vonzó természetgyógyászati erőforrásokkal rendelkezik Ukrajna? / Які привабливі природні лікувальні ресурси має Україна?
3. Melyek tartoznak Ukrajna állami jelentőségű üdülőhelyeihez? / Які відносяться до курортів державного значення України?

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Доценко А.І. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник/ Доценко А.І. - К.: Університет 'Україна', 2021.

Панкова Є. В.: Туристичне краєзнавство. Навч. посіб. Київ : Алтерпрес, 2009 – 352 с.

Петранівський, В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський ; Заставний Ф.Д., ред. - 2-ге вид., випр. - К. : Знання, 2008. - 575 с. : іл.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Природні лікувальні ресурси: абетка користувача: інформаційно-аналітичний довідник / за заг. ред. Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М., Кисилевської А. Ю.: Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України». — «Поліграф»: Одеса, 2021. — 76 с.

Tarpai J. 2022: *A kárpátaljai fürdőkkultúra aktuális helyzetképe*. In: „Folytatás vagy újrakezdés a turizmusban” XII. Nemzetközi Turizmus Konferencia Tanulmánykötet, Széchenyi István Egyetem, Győr, pp. 116-126.

Tarpai J.: *Kárpátalja turizmusának természeti alapjai*. In: Geográfia-2010-Pécs, VII. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia.

Kárpátalja komplex jellemzése / Комплексна характеристика Закарпатської області

Témakörök / Перелік тем:

- Kárpátalja történelmi változásainak áttekintése / Перегляд історичних змін на території Закарпаття
- Kárpátalja földrajzi fekvése / Географічне положення Закарпаття
- Kárpátalja közigazgatási felosztása /
Адміністративний поділ Закарпатської області

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Hogyan hatottak a történelmi változások Kárpátalja fejlődésére? / Як вплинули історичні зміни на розвиток території Закарпаття?
2. Milyen sajátosságok jellemzik Kárpátalja földrajzi fekvését? / Якими особливостями характеризується географічне положення Закарпаття?
3. Milyen sajátosságok jellemzik Kárpátalja közigazgatási felosztását? / Які особливості характеризують адміністративно територіального поділу Закарпаття?

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Закарпаття очима угорців. Путівник. Колективна монографія. Під ред.: Торпої Йосип. – Берегове–Ужгород: ТОВ «Шарк», 2022. – 480 с.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Berghauer S. / Бергхауер О.: Географія туризму Закарпаття / Kárpátalja turizmusföldrajza. Тези лекцій / Előadások tézisei. 24 Сфера обслуговування, спеціальність: 242 Туризм і рекреація 24 Szolgáltatási szféra / 242 Turizmus és rekreáció. Освітня програма Туризм // Képzési program: Turizmus. Берегове / Beregszász 2022 p. / 2022

Tarpai, József [szerk.]: Kárpátalja magyar szemmel. Shark Kft., Beregszász, Ukrajna, Ungvár, Ukrajna 2021.

Tarpai J.: Kárpátalja turizmusának természeti alapjai. In: Geográfia-2010-Pécs, VII. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia.

Кárpátalja természeti- és üdülöhelyi erőforrásai / Природні та курортні ресурси Закарпаття

Témakörök / Перелік тем:

- Kárpátalja természeti feltételeinek általános jellemzése / Загальна характеристика природних умов Закарпаття
- Kárpátalja természeti honismereti-turisztikai erőforrásainak potenciálja / Потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів Закарпаття
- Kárpátalja üdülöhelyi erőforrásai / Курортні ресурси Закарпаття

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Milyen szerepet játszanak Kárpátalja természeti feltételei a régió turizmusában? / Яку роль відіграють природні умови Закарпаття у туризмі регіону?
2. Mi jellemzi Kárpátalja természeti honismereti-turisztikai erőforrásainak potenciálját? / Чим характеризується потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів Закарпаття?
3. Mely területek tartoznak az UNESCO természeti örökség listájába az Északkeleti-Kárpátokban? / Які території віднесені до природної спадщини ЮНЕСКО у Північно-Східних Карпатах?
4. Milyen szerepet játszanak Kárpátalja ásványvizei és termálvizei a régió turizmusában? / Яку роль відіграють мінеральні та термальні води Закарпаття у розвитку туризму регіону?

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Закарпаття очима угорців. Путівник. Колективна монографія. Під ред.: Торпоі Йосип. – Берегове–Ужгород: ТОВ «Шарк», 2022. – 480 с.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Природні лікувальні ресурси: абетка користувача: інформаційно-аналітичний довідник / за заг. ред. Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М., Кисилевської А. Ю.: Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України». — «Поліграф»: Одеса, 2021. — 76 с.

Berghauer S. / Бергхауер О.: Географія туризму Закарпаття / Kárpátalja turizmusföldrajza. Тези лекцій / Előadások tézisei. 24 Сфера обслуговування, спеціальність: 242 Туризм і рекреація

24 Szolgáltatási szféra / 242 Turizmus és rekreáció. Освітня програма Туризм // Képzési program: Turizmus. Берегове / Beregszász 2022 p. / 2022

Berghauer S. / Бергхауер О.: Kárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Берегове / Beregszász 2012 p. / 2012.

Berghauer S.: Turizmus. In: Baranyi Béla (szerk.): Kárpátalja. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs–Budapest, 2009. IX. fejezet, pp. 33 7–353., 2009

Tarpai, József [szerk.]: Kárpátalja magyar szemmel. Shark Kft., Beregszász, Ukrajna, Ungvár, Ukrajna 2021.

Horváth Z.: Bakancsra fel! Túralehetőségek Kárpátalján. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Beregszász, 2024.

Kóródi M. (szerk.) (2020): Turizmus a Kárpát-medencében. Debreceni Egyetem, Campus Kiadó.

Tarpai J. 2022: *Az orosz-ukrán háború hatása a turizmus helyzetére Kárpátalján*. In: VIDÉKI ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK – 2022, II. Nemzetközi Vidéki Örökség Konferencia – Az elmélet és a jó gyakorlat találkozása konferenciakötet, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Marketing és Turizmus Intézet, Pécs, pp. 146-152.

Tarpai J. 2022: *A kárpátaljai fürdő-kultúra aktuális helyzetképe*. In: „Folytatás vagy újrakezdés a turizmusban” XII. Nemzetközi Turizmus Konferencia Tanulmánykötet, Széchenyi István Egyetem, Győr, pp. 116-126.

Tarpai J.: *Kárpátalja turizmusának természeti alapjai*. In: Geográfia-2010-Pécs, VII. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia.

Tarpai J. 2012: *Az ásványvizek hasznosításának hatása a turizmus fejlődésére Kárpátalján*. In: Berghauer S. – Dnyisztrjanszkij M. – Fodor Gy. – Gönczy S. – Izsák T. – Molnár J. – Molnár D.I.: Társadalomföldrajzi kihívások a XXI. Század Kelet-Közép-Európájában II. Beregszász, pp. 302-310.

Témakörök / Перелік тем:

- Kárpátalja történeti-kulturális potenciáljának általános jellemzése / Загальна характеристика історико-культурного потенціалу Закарпаття
- Várak, várromok, kastélyok, kúriák / Замки, руїни замків, палаци
- Templomok, fatemplomok, kolostorok / Дерев'яні та муровані церкви, монастирі
- Emlékhelyek, emlékművek / Пам'ятні місця, пам'ятники
- Múzeumok, skanzenek, tájházak / Музеї, скансени
- Hagyományos kultúra / Традиційна культура
- Gasztronómia / Гастрономія
- Fesztiválok, rendezvények / Фестивалі, заходи

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Hogyan járul hozzá Kárpátalja megye kulturális öröksége a régió turisztikai kínálatfejlesztéséhez? / Як культурна спадщина Закарпатської області сприяє розвитку туристичної пропозиції регіону?
2. Hogyan jellemezhetők az épített örökség emlékei Kárpátalján? / Як можна охарактеризувати пам'ятки архітектурної спадщини Закарпаття?
3. Mely kárpátaljai települések tartoznak Ukrajna történelmi településeinek listájához? / Які закарпатські населені пункти відносяться до переліку історичних населених місць України?
4. Milyen szerepet tölt be a nemzeti kulturális javak állami nyilvántartása (Kárpátaljához kötődő példák)? / Яку роль відіграє Державний реєстр національного культурного надбання (пов'язані із Закарпаттям приклади)?
5. Kárpátalja mely történeti-kulturális objektumai szerepelnek az UNESCO Világörökség listáján? / Які історико-культурні об'єкти Закарпаття включені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Бергхауер О., Шаш Е., Торпої Й., Товт А.: Різноманітність продуктів традиційного локального та крафтового виробництва Закарпаття та їх важливість у сфері туризму. Сучасні

тенденції розвитку індустрії гостинності: міжнародна науково-практична конференція, 26-27 листопада. [матеріали конференції]. – Львів: ЛДУФК, 2020, pp. 201-204.

Закарпаття очима угорців. Путівник. Колективна монографія. Під ред.: Торпої Йосип. – Берегове–Ужгород: ТОВ «Шарк», 2022. – 480 с.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Торпої Й.Й.: *Туристичний путівник по Берегову (Берегсасу)*. Центр українсько-угорського регіонального розвитку, ПП Лац Ч.С., м. Берегове, 2023. – 64 с.

Berghauer S. – Sass E. – Tarpai J. – Tóth A. 2020: A helyi termékekben rejlő turisztikai erőforrások Kárpátalján. In Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok V. évfolyam III. szám. Kiadó: CampInvest Kft. ISSN 2677-0431

Berghauer S. – Sass E. (szerk.) (2019): A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.

Berghauer S., Fodor Gy.: Az örökségturizmus helye és jelentősége Kárpátalja idegenforgalmában. In. Kárpátalja Kollégium – Bereg, Máramaros, Ugocsa és Ung Kollégium. Szerk. Molnár E. – Espán M. Antológia Kiadó, Lakitelek 2018. pp. 291-298

Berghauer S. / Бергхауер О.: Кárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Берегове / Beregszász 2012 p. / 2012.

Berghauer S.: Turizmus. In: Baranyi Béla (szerk.): Kárpátalja. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs–Budapest, 2009. IX. fejezet, pp. 33 7–353., 2009

Horváth Z.: Bakancsra fel! Túralehetőségek Kárpátalján. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Beregszász, 2024.

Kóródi M. (szerk.) (2020): Turizmus a Kárpát-medencében. Debreceni Egyetem, Campus Kiadó.

Pákozdi J. (szerk.) – Grimm B. – Karmacs Z. – Kovács E. – Kovácsné Marton E. – Kurkó Gy. – Sztankóczy A. – Tarpai J. 2018: *Kárpátalja gasztrokalauz*. Magyar Konyha Magazin Kiadó Kft. Budapest, 162 p.

Sass E. – Berghauer S. (szerk.) (2019): Kárpátalja magyarlakta területeinek turisztikai helyzetfelmérése. Kutatási beszámoló. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.

Tarpai, József [szerk.]: Kárpátalja magyar szemmel. Shark Kft., Beregszász, Ukrajna, Ungvár, Ukrajna 2021.

Tarpai J. 2011: *Beregszász útikönyv*. Misztecka linyija, Ungvár, 56 p.

Tarpai J. – Berghauer S. – Sass E. – Kész B. 2023: *Tiszacsoma és környéke. Nagymuzsaly és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 35 p.

Й. Торпоі, О. Бергхауер, Е. Шаш, Б. Кейс: *Село Чома та його околиці. Село Мужієве та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 35 с.

Sass E. – Kész B. – Berghauer S. – Tarpai J. 2023: *Salánk és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 35 p.

Е. Шаш, Б. Кейс, О. Бергхауер, Й. Торпоі: *Село Шаланки та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 35 с.

Berghauer S. – Birtók V. – Sass E. – Tarpai J. 2023: *Visk és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 31 p.

О. Бергхауер, В. Бірток, Е. ШАШ, Й. Торпоі: *Вишково та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 31 с.

Tarpai J. 2022: *Az orosz-ukrán háború hatása a turizmus helyzetére Kárpátalján*. In: VIDÉKI ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK – 2022, II. Nemzetközi Vidéki Örökség Konferencia – Az elmélet és a jó gyakorlat találkozása konferenciakötet, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Marketing és Turizmus Intézet, Pécs, pp. 146-152.

Tarpai J. 2017: *Fenntartható kulturális örökségfejlesztés Kárpátalján*. In: Dr. Szalók Csilla (szerk.): *Változások és kihívások a turizmusban*, Budapest, pp. 94-103.

Tarpai J. 2016: *Kárpátalja népművészeti hagyományainak fejlesztése a falusi turizmus segítségével*. In: Kókai S. (szerk.): *Tanulmánykötet Prof. Hanusz Árpád 70. születésnapja tiszteletére*. Nyíregyháza, pp. 214-223.

Tarpai J. 2015: *A szőlészet és borászat fejlődése Kárpátalján a turisztikai kölcsönhatások jegyében*. In: Kókai S. – Boros L. (szerk.): *Tiszteletkötet dr. Gál András geográfus 60. születésnapjára*. Nyíregyháza–Szerencs, pp. 581-594.

Tarpai J. 2014: *Kárpátalja kézműves hagyományai és azok turisztikai hasznosítása*. In: Hanusz Á. (szerk.): *Területfejlesztés – Turizmustervezés*. Nyíregyháza, pp.123–138.

Kárpátalja megye néprajzi sokszínűsége, mint idegenforgalmi potenciál / Етнографічна палітра Закарпатської області як туристичний потенціал

Témakörök / Перелік тем:

- Kárpátalja demográfiai mutatói / Демографічні показники Закарпаття
- Kárpátalja nemzetiségi összetétele / Національний склад Закарпаття
- Kárpátalja vallási összetétele / Релігійний склад Закарпаття
- Kárpátalja néprajzi sokszínűsége / Етнографічне різноманіття Закарпаття

Fontosabb kérdések / Основні питання:

1. Kárpátalja demográfiai mutatóinak jellemzése / Характеристика демографічних показників Закарпаття
2. Milyen hatással bír Kárpátalja nemzetiségi összetétele a régió turisztikai sokszínűségére? / Який вплив на туристичне різноманіття регіону має національний склад Закарпаття?
3. Milyen hatással bír Kárpátalja néprajzi értékeinek változatossága a turizmus kínálatára a régióban? / Як різноманіття етнографічних цінностей Закарпаття впливає на туристичну пропозицію в регіоні?

IRODALOM / ЛІТЕРАТУРА

Бергхауер О., Шаш Е., Торпоі Й., Товт А.: Різноманітність продуктів традиційного локального та крафтового виробництва Закарпаття та їх важливість у сфері туризму. Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності: міжнародна науково-практична конференція, 26-27 листопада. [матеріали конференції]. – Львів: ЛДУФК, 2020, pp. 201-204.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Торпоі Й.Й.: *Туристичний путівник по Берегову (Берегсасу)*. Центр українсько-угорського регіонального розвитку, ПП Лац Ч.С., м. Берегове, 2023. – 64 с.

Berghauer S. – Sass E. – Tarpai J. – Tóth A. 2020: A helyi termékekben rejlő turisztikai erőforrások Kárpátalján. In Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok V. évfolyam III. szám. Kiadó: CampInvest Kft. ISSN 2677-0431

- Berghauer S. – Sass E. (szerk.) (2019): A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.
- Berghauer S., Fodor Gy.: Az örökségturizmus helye és jelentősége Kárpátalja idegenforgalmában. In: Kárpátalja Kollégium – Bereg, Máramaros, Ugocsa és Ung Kollégium. Szerk. Molnár E. – Espán M. Antológia Kiadó, Lakitelek 2018. pp. 291-298
- Berghauer S. / Бергхауер О.: Кárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Берегове / Beregszász 2012 p. / 2012.
- Berghauer S.: Turizmus. In: Baranyi Béla (szerk.): Kárpátalja. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs–Budapest, 2009. IX. fejezet, pp. 33 7–353., 2009
- Kóródi M. (szerk.) (2020): Turizmus a Kárpát-medencében. Debreceni Egyetem, Campus Kiadó.
- Pákozdi J. (szerk.) – Grimm B. – Karmacs Z. – Kovács E. – Kovácsné Marton E. – Kurkó Gy. – Sztankóczy A. – Tarpai J. 2018: *Kárpátalja gasztrokalauz*. Magyar Konyha Magazin Kiadó Kft. Budapest, 162 p.
- Sass E. – Berghauer S. (szerk.) (2019): Kárpátalja magyarlakta területeinek turisztikai helyzetfelmérése. Kutatási beszámoló. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.
- Tarpai, József [szerk.]: Kárpátalja magyar szemmel. Shark Kft., Beregszász, Ukrajna, Ungvár, Ukrajna 2021.
- Tarpai J. 2011: *Beregszász útikönyv*. Misztecka linyija, Ungvár, 56 p.
- Tarpai J. – Berghauer S. – Sass E. – Kész B. 2023: *Tiszacsoma és környéke. Nagymuzsaly és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 35 p.
- Й. Торпої, О. Бергхауер, Е. Шаш, Б. Кейс: *Село Чома та його околиці. Село Мужієве та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 35 с.
- Sass E. – Kész B. – Berghauer S. – Tarpai J. 2023: *Salánk és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 35 p.
- Е. Шаш, Б. Кейс, О. Бергхауер, Й. Торпої: *Село Шаланки та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 35 с.
- Berghauer S. – Birtók V. – Sass E. – Tarpai J. 2023: *Visk és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 31 p.
- О. Бергхауер, В. Бірток, Е. ШАШ, Й. Торпої: *Вишково та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 31 с.
- Tarpai J. 2017: *Fenntartható kulturális örökségfejlesztés Kárpátalján*. In: Dr. Szalók Csilla (szerk.): *Változások és kihívások a turizmusban*, Budapest, pp. 94-103.

Tarpai J. 2016: *Kárpátalja népművészeti hagyományainak fejlesztése a falusi turizmus segítségével.* In: Kókai S. (szerk.): Tanulmánykötet Prof. Hanusz Árpád 70. születésnapja tiszteletére. Nyíregyháza, pp. 214-223.

Tarpai J. 2015: *A szőlészet és borászat fejlődése Kárpátalján a turisztikai kölcsönhatások jegyében.* In: Kókai S. – Boros L. (szerk.): Tiszteletkötet dr. Gál András geográfus 60. születésnapjára. Nyíregyháza–Szerencs, pp. 581-594.

Tarpai J. 2014: *Kárpátalja kézműves hagyományai és azok turisztikai hasznosítása.* In: Hanusz Á. (szerk.): Területfejlesztés – Turizmustervezés. Nyíregyháza, pp.123–138.

ЗРАЗОК КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ / MINTADOLGOZAT

Pontszám / Кількість балів: / 30

Dátum / Дата:.....

Név / ПІБ:.....

I. MODULZÁRÓ DOLGOZAT / МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА I

I. Fogalommeghatározás (helyes meghatározás 1 pont, összesen 4 pont) / Визначте поняття (одне правильне визначення 1 бал, всього 4 балів)

1. Honismeret /Краєзнавство: _____

2. Turisztikai honismeret / Туристичне краєзнавство: _____

3. Vízi erőforrások / Водні ресурси: _____

4. Természeti honismereti-turisztikai erőforrások / Природні краєзнавчо-туристичні ресурси:

II. Sorolja fel (egy teljes felsorolás 2 pont, összesen 8 pont) / Перерахуйте (повний перелік 2 бали, всього 8 балів):

1. A honismeret irányzatait / Напрями краєзнавства: _____

2. Az éghajlati üdülőkben igénybe vehető procedúrákat / Процедури, які можуть здійснюватися в кліматичних курортах: _____

3. Ukrajna tavainak csoportjait / Групи класифікації озер України: _____

4. Három az UNESCO Világörökség részét képező Ukrainában található építészeti emlékművet /

Три пам'ятки архітектури в Україні, які віднесені до всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: _____

III. Rövid válaszok (egy helyes válasz 1 pont, összesen 3 pont) / Короткі відповіді (одна правильна відповідь 1 бала, всього 3 балів)

1. Ukrajna területének ____% foglalják el erdők. / Лісові ресурси займають ____% території України.
2. Ukrajna csapadékmaximumát _____ településen mérték (2238 mm). / Максимальна кількість опадів в Україні була виміряна в населеному пункті _____ (2238 мм).
3. Ukrajnában ____ hivatalosan bejegyzett múzeum működik. / В Україні діють ____ офіційно зареєстрованих музеїв.

IV. Párosítsa a nemzetiséget a vidékkel, amelyekre jellemző (helyes pár 1 pont, összesen 6 pont) / Знайдіть пари національності та регіон де вони проживають (кожна правильна пара 1 бал, всього 6 балів)

1. bolgárok / болгари	a) Lemberg / Львівщина
2. zsidók / євреї	b) Donyeck / Донеччина
3. románok / румуни	c) Odessza / Одещина
4. magyarok / угорці	d) Zsitormir / Житомирщина
5. lengyelek / поляки	e) Bukovina / Буковина
6. görögök / греки	f) Kárpátalja / Закарпаття

V. Részletesen jellemezze az iskolai honismeretet (4 pont) / Детально охарактеризуйте шкільне краєзнавства (4 балів)

VI. Jellemezze Ukrajna természetgyógyászati erőforrásait (5 pont) / Дайте характеристики природних лікувальних ресурсів (5 балів)

БАЗОВА

Доценко А.І. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібний/ Доценко А.І. - К.: Університет 'Україна', 2021.

Закарпаття очима угорців. Путівник. Колективна монографія. Під ред.: Торпої Йосип. – Берегове–Ужгород: ТОВ «Шарк», 2022. – 480 с.

Панкова Є. В.: Туристичне краєзнавство. Навч. посіб. Київ : Алтерпрес, 2009 – 352 с.

Петранівський, В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський ; Заставний Ф.Д., ред. - 2-ге вид., випр. - К. : Знання, 2008. - 575 с. : іл.

Покоłodна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Покоłodна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.

Природні лікувальні ресурси: абетка користувача: інформаційно-аналітичний довідник / за заг. ред. Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М., Кисилевської А. Ю.: Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України». — «Поліграф»: Одеса, 2021. — 76 с.

Торпої Й.Й.: *Туристичний путівник по Берегову (Beregсasy)*. Центр українсько-угорського регіонального розвитку, ПП Лац Ч.С., м. Берегове, 2023. – 64 с.

Berghauer S. / Бергхауер О.: Географія туризму Закарпаття / Kárpátalja turizmusföldrajza. Тези лекцій / Előadások tézisei. 24 Сфера обслуговування, спеціальність: 242 Туризм і рекреація 24 Szolgáltatási szféra / 242 Turizmus és rekreáció. Освітня програма Туризм // Képzési program: Turizmus. Берегове / Beregszász 2022 p. / 2022

Berghauer S. / Бергхауер О.: Kárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Берегове / Beregszász 2012 p. / 2012.

Berghauer S.: Turizmus. In: Baranyi Béla (szerk.): Kárpátalja. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs–Budapest, 2009. IX. fejezet, pp. 33 7–353., 2009

Tarpai, József [szerk.]: Kárpátalja magyar szemmel. Shark Kft., Beregszász, Ukrajna, Ungvár, Ukrajna 2021.

Tarpai J. 2011: *Beregszász útikönyv*. Misztecka linyija, Ungvár, 56 p.

ДОПОМІЖНА

Бергхауер О., Шаш Е., Торпої Й., Товт А.: Різноманітність продуктів традиційного локального та крафтового виробництва Закарпаття та їх важливість у сфері туризму. Сучасні

тенденції розвитку індустрії гостинності: міжнародна науково-практична конференція, 26-27 листопада. [матеріали конференції]. – Львів: ЛДУФК, 2020, pp. 201-204.

Berghauer S., Fodor Gy.: Az örökségturizmus helye és jelentősége Kárpátalja idegenforgalmában. In. Kárpátalja Kollégium – Bereg, Máramaros, Ugocsa és Ung Kollégium. Szerk. Molnár E. – Espán M. Antológia Kiadó, Lakitelek 2018. pp. 291-298

Berghauer S. – Sass E. (szerk.) (2019): A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.

Berghauer S. – Sass E. – Tarpai J. – Tóth A. 2020: A helyi termékekben rejlő turisztikai erőforrások Kárpátalján. In Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok V. évfolyam III. szám. Kiadó: CampInvest Kft. ISSN 2677-0431

Horváth Z.: Bakancsra fel! Túralehetőségek Kárpátalján. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Beregszász, 2024.

Kóródi M. (szerk.) (2020): Turizmus a Kárpát-medencében. Debreceni Egyetem, Campus Kiadó.

Pákozdi J. (szerk.) – Grimm B. – Karmacs Z. – Kovács E. – Kovácsné Marton E. – Kurkó Gy. – Sztankóczy A. – Tarpai J. 2018: *Kárpátalja gasztrokalauz*. Magyar Konyha Magazin Kiadó Kft. Budapest, 162 p.

Sass E. – Berghauer S. (szerk.) (2019): Kárpátalja magyarlakta területeinek turisztikai helyzetfelmérése. Kutatási beszámoló. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.

Tarpai J. – Berghauer S. – Sass E. – Kész B. 2023: *Tiszacsoma és környéke. Nagymuzsaly és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 35 p.

Й. Торпої, О. Бергхауер, Е. Шаш, Б. Кейс: *Село Чома та його околиці. Село Мужієве та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 35 с.

Sass E. – Kész B. – Berghauer S. – Tarpai J. 2023: *Salánk és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 35 p.

Е. Шаш, Б. Кейс, О. Бергхауер, Й. Торпої: *Село Шаланки та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 35 с.

Berghauer S. – Birtók V. – Sass E. – Tarpai J. 2023: *Visk és környéke. Turistakalauz*. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Inmedia, Beregszász, 31 p.

О. Бергхауер, В. Бірток, Е. ШАШ, Й. Торпої: *Вишково та його околиці. Путівник для туристів*. Закарпатська угорська туристична рада, Inmedia, м. Берегове, 2023. – 31 с.

Tarpai J. 2022: *Az orosz-ukrán háború hatása a turizmus helyzetére Kárpátalján*. In: VIDÉKI ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK – 2022, II. Nemzetközi Vidéki Örökség Konferencia – Az elmélet és a jó

gyakorlat találkozása konferenciakötet, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Marketing és Turizmus Intézet, Pécs, pp. 146-152.

Tarpai J. 2022: *A kárpátaljai fürdő kultúra aktuális helyzetképe*. In: „Folytatás vagy újrakezdés a turizmusban” XII. Nemzetközi Turizmus Konferencia Tanulmánykötet, Széchenyi István Egyetem, Győr, pp. 116-126.

Tarpai J. 2017: *Fenntartható kulturális örökségfejlesztés Kárpátalján*. In: Dr. Szalók Csilla (szerk.): *Változások és kihívások a turizmusban*, Budapest, pp. 94-103.

Tarpai J. 2016: *Kárpátalja népművészeti hagyományainak fejlesztése a falusi turizmus segítségével*. In: Kókai S. (szerk.): *Tanulmánykötet Prof. Hanusz Árpád 70. születésnapja tiszteletére*. Nyíregyháza, pp. 214-223.

Tarpai J. 2015: *A szőlészet és borászat fejlődése Kárpátalján a turisztikai kölcsönhatások jegyében*. In: Kókai S. – Boros L. (szerk.): *Tiszteletkötet dr. Gál András geográfus 60. születésnapjára*. Nyíregyháza–Szerencs, pp. 581-594.

Tarpai J. 2014: *Kárpátalja kézműves hagyományai és azok turisztikai hasznosítása*. In: Hanusz Á. (szerk.): *Területfejlesztés – Turizmustervezés*. Nyíregyháza, pp. 123–138.

Tarpai J.: *Kárpátalja turizmusának természeti alapjai*. In: *Geográfia-2010-Pécs*, VII. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia.

Tarpai J. 2012: *Az ásványvizek hasznosításának hatása a turizmus fejlődésére Kárpátalján*. In: Berghauer S. – Dnyisztrjanskij M. – Fodor Gy. – Gönczy S. – Izsák T. – Molnár J. – Molnár D.I.: *Társadalomföldrajzi kihívások a XXI. Század Kelet-Közép-Európájában II. Beregszász*, pp. 302-310.